

RECENZJA

PRACY DOKTORSKIEJ PANA **MGR ADAMA GILLERTA** Z DZIEDZINY SZTUK PLASTYCZNYCH, W DYSCYPLINIE ARTYSTYCZNEJ SZTUKI PIĘKNE, ZREALIZOWANEJ POD OPIEKĄ PROF. JACKA STRZELECKIEGO PROF. ZW. UNIWERSYTETU ARTYSTYCZNEGO W POZNANIU I PROMOTORA POMOCNICZEGO DR HAB. JOANNY MARCINKOWSKIEJ, W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA NAUKOWEGO DOKTORA WSZCZĘTYM W DNIU 25 KWIETNIA 2018 R. NA WYDZIALE MALARSTWA I RYSUNKU UNIWERSYTETU ARTYSTYCZNEGO IM. MAGDALENY ABAKANOWICZ W POZNANIU

Ogólne informacje o doktorancie

Pan mgr Adam Gillert urodził się w 1989 r. w Poznaniu, gdzie ukończył II Liceum Ogólnokształcące im. Jadwigi Zamojskiej i Heleny Modrzejewskiej w 2008 roku i w tym roku rozpoczął studia pierwszego stopnia na Wydziale Grafiki i Komunikacji Wizualnej na kierunku Grafika Użytkowa na Akademii Sztuk Pięknych obecnie Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Tytuł licencjacki otrzymał w 2011 roku po obronie pracy artystycznej *Blok dla lalek* pod opieką prof. Mirosława Pawłowskiego, prof. zw. UAP i pracy teoretycznej *Blokowisko jako labirynt* powstałej przy współpracy dr hab. Renaty Rogozińskiej, prof. UAP.. W 2011 roku mgr Adam Gillert rozpoczął studia drugiego stopnia na Wydziale Grafiki i Komunikacji Wizualnej na kierunku Grafika Warsztatowa, zwieńczone w 2013 roku obroną dyplomu magisterskiego przy współpracy z promotorami: promotorem pracy artystycznej *Self-consciousness gives birth to needs - Samoświadomość rodzi potrzeby*, prof. Mirosławem Pawłowskim, prof. zw. UAP i dr hab. Romanem Kubickim, prof. UAP, promotorem pracy teoretycznej *Agresja w sztuce*. Równoległe od 2012 roku Doktorant odbył studia drugiego stopnia na Wydziale Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, gdzie w 2014 roku obronił dyplom magisterski z malarstwa, przedstawiając pracę artystyczną w formie cyklu *Album* zrealizowaną pod opieką prof. Marka Przybyłą, prof. zw. UAP i po napisaniu pracy teoretycznej pod kierunkiem dr hab. Romana Kubickiego, prof. UAP, *Wzajemne przenikanie się malarstwa i fotografii*. W 2016 roku mgr Adam Gillert został przyjęty na studia trzeciego stopnia na Wydziale Malarstwa i Rysunku Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Zajmuje się także pracą pedagogiczną, w latach 2014 -2017 pracował jako nauczyciel rysunku i malarstwa w Akademii Sztuki i Rękodziela Malowana Kuźnia w Poznaniu i Kamionkach, W 2016 roku podjął się pracy pełniącego obowiązki asystenta prof. dr hab. Jacka Strzeleckiego, prof. zw. UAP w I Pracowni Rysunku UAP.

Ocena działalności artystycznej

Mgr Adam Gillert zajmuje się malarstwem sztalugowym, rysunkiem i grafiką, używając fotografii jako materiału wyjściowego swoich prac. W 2010 roku rozpoczął cykl prac *Album*. Są to prace przedstawiające rodzinę, wykorzystujące rodzinne

fotografie, a także przedstawiające osoby bliskie autorowi oraz fragmenty typowego bloku mieszkalnego z dzieciństwa i młodzieńczego okresu życia autora. Ten cykl jest próbą wczucia się w codzienność, której Autor był uczestnikiem, a tym samym mającą wpływ na Jego tożsamość. Prace te zostały wykonane w różnych technikach jako obrazy olejne, linoryty i rysunki. We wszystkich tych technikach widać bardzo dobre opanowanie warsztatu i co bardzo istotne nieprzeciętne umiejętności rysunkowe. Doktorant zajmował się także serigrafia, w ramach pracy dyplomowej z grafiki zaprezentował w 2013 roku serię prac graficznych *Self – consciousness gives birth to need - Samoświadomość rodzi potrzeby* nawiązującą do mitów z tradycji indonezyjskiej zwracając uwagę na ich uniwersalność, nawiązując do współczesności poprzez zestawienie ekspresyjnych masek z wojskowymi płaszcami. W latach 2014–2016 mgr Adam Gillert tworzył prace o różnorodnej tematyce przedstawiające np. akty w dyptyku wykonanym w technice olejnej *Stan jedności* (2014) oraz pejzaże olejne *Rewitalizacja* (2014), *Piorun nie uderza dwa razy w to same miejsce* (2016) oraz obrazy z postaciami, pozornie realistyczne, ale utrzymane w intensywnej kolorystyce i ze swoistymi ingerencjami, autora destruującymi realistyczny przekaz *Bez tytułu* (2016) i *Konfrontacja* (2016). Prace te wskazują na dużą wrażliwość kolorystyczną oraz umiejętności warsztatowe autora. Od 2017 roku prace Doktoranta wkraczają w obszar realizacji pracy doktorskiej i będą omawiane przy jej ocenie. Mgr Adam Gillert brał udział od 2008 roku w przeszło 20 wystawach zbiorowych, prezentując prace wykonane w różnych technikach, w różnych miejscach w Polsce, w tym także w Warszawie. oraz w 3 wystawach zagranicznych (stacjonarnych i online) w Kolonii, w Niemczech i Nowym Jorku, w Stanach Zjednoczonych. Zaprezentował także w latach 2014 - 2017 3 wystawy indywidualne malarstwa w Poznaniu i Kórniku i 1 indywidualną wystawę malarstwa i rysunku w Poznaniu. Przy ocenie działalności artystycznej należy zwrócić uwagę na różnorodność podejmowanych rodzajów i technik realizowanych prac plastycznych i osiąganiu bardzo dobrych rezultatów artystycznych. Twórczość mgr Adama Gillerta pod względem podejmowanych tematów nie układa się w linearną narrację, co wynika z zainteresowań autora problematyką związaną z perspektywą postmodernistyczną. Należy jednak stwierdzić, że przedstawione przez Doktoranta reprodukcje różnorodnych prac w dokumentacji oraz oglądane przez recenzującego oryginalne prace malarskie i rysunkowe posiadają wyczuwalne piętno osobowości Autora, prace te emanują swoistą energią i przyciągają wypracowanym przez niego indywidualnym warsztatem. Wyczuwalna jest w Jego pracach rzetelność w podejmowaniu wyzwań twórczych, przy jednoczesnym zachowaniu świeżości malowania i rysowania co przypuszczalnie wynika z intensywnej i regularnej zaangażowanej pracy twórczej. Dotychczasowa twórczość mgr. Adama Gillerta daje nadzieję na dalszy dynamiczny rozwój co w przypadku pedagoga jest bardzo ważne, tak dla Niego samego jako artysty, jak i dla kształconych przez Niego studentów

Ocena pracy doktorskiej

Dysertacja doktorska, nad którą pracował mgr Adam Gillert nosi tytuł: *Ciągłość (de)konstrukcji*. Dekonstrukcja jest pojęciem związanym z postmodernizmem i odnosi się do wielości możliwych interpretacji języka i wytworów kultury, jest związana z Jacquesem Derridą, filozofem francuskim, który stworzył zbiór pojęć dotyczących dekonstruktywizmu. Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów: *1. Kurczenie się świata, podróż w głąb spirali, 2. Czas i miejsce sakralne, 3. Przejmowanie ról, 4. Dekonstrukcja sensów codzienności, 5. Zlepianie, konglomeraty*

-*Podsumowanie*. Praca teoretyczna zawiera analizę związaną z relacjami takich pojęć jak: dekonstrukcja, sacrum, mit natura, kultura, sztuka i in., wpływu tych relacji na ciągle nabierania nowych znaczeń związanych z upływem czasu, miejscem usytuowania dzieł sztuki, oraz dekonstrukcją sensów wynikających z wymienionych powyżej pojęć. Doktorant, przy okazji omawiania powyższych zagadnień, opisuje swoje prace artystyczne w kontekście wywodów zawartych w tekście pracy teoretycznej. Ma to znaczenie w przybliżeniu kontekstu powstawania prac i próbie nadaniu im podstaw teoretycznych, ale powołując się na twierdzenie Derridy, że „nie ma nic poza tekstem”, jest on odrębnym tekstem autora o jego utworze, będącym tylko przyczynkiem oraz podlegającym interpretacjom, nie będąc przy tym uprzywilejowanym. Można powiedzieć, że istnieje obok utworu artystycznego, który w tym przypadku jest przedstawiony w języku sztuk wizualnych, Dlatego recenzujący postanowił w pierwszym rzędzie skupić się na tym, co jest widoczne na przedstawionych przez autora pracach. Pierwszą pracą przedstawioną w dokumentacji doktorskiej pracy artystycznej jest obraz *Ostatnia świątynia II*. Jest to duży obraz olejny w formacie 130 x 100 cm., namalowany na płótnie w 2018 roku. Jest częścią dyptyku mogący jednocześnie występować jako praca samodzielna. Jest on zakomponowany tak, że tworzy kompozycję zamkniętą, która wynika z umieszczenia plamy w kolorze czarnym otaczającej jaśniejszy zestaw form, składający się z przedstawień w rozmaitych ujęciach perspektywicznych, przetworzonych z fotografii nowoczesnych wielopiętrowych budynków Warszawy, które tworzą wraz z umieszczonym wizerunkiem Synagogi im. Małżeństwa Nożyków w Warszawie swoistą strukturę, wraz z małym fragmentem nieba i cytowanym z obrazu Marca Chagalla *Upadek Anioła*, czerwonym aniołem unoszącym się w górnej części płótna, tworzy się uporządkowany kompozycyjnie obraz, który skupia uwagę działaniem wizualnym, swoistą energią i zachęca do oglądania i tworzenia różnych interpretacji. Następny prezentowany tym razem poziomy obraz *Ostatnia świątynia I*, który powstał wcześniej w 2017 roku, posiadający format 100 x 140 cm, i podobną tematykę, zawiera operowanie tymi samymi, jak w poprzednim obrazie wizerunkami: nowoczesnych warszawskich budynków, Synagogi im. Małżeństwa Nożyków w Warszawie, anioła Chagalla, tym razem w kolorze białym, a cały obraz jest jaśniejszy w kolorystyce szaro-pastelowej. Obraz ten jest w przekonaniu recenzującego bardziej analityczny i mniej skupia uwagę bezpośrednim całościowym działaniem. Następnym obrazem olejnym z 2017 roku o formacie 100 x 70 cm prezentowanym w dokumentacji, jest praca *Piorun nie uderza dwa razy w to samo miejsce*, jest to obraz zakomponowany w wąskim kadrze przedstawiający płonący, XV wieczny, drewniany kościół po uderzenia pioruna. Jest to obraz, który przy użyciu prostych środków daje kumulację znaczeń i dekonstruuje sensy dotyczące sacrum i natury, na własnym polu języka wizualnego obrazu malarskiego. Kolejny obraz to *Sierpień, Monte, Madera*, namalowany w technice olejnej, na płótnie, w formacie 100 x 70 cm., w 2017 roku. Autor opisuje inspirację do namalowania tego obrazu, upadek kilkusetnego dębu na wiernych zgromadzonych z okazji uroczystości religijnych. Co przedstawia ten obraz dla niewtajemniczonego w ten tekst? Jaką drogę, nie bardzo wiadomo, gdzie prowadzącą, z lewej strony jakąś ścianę trudną do identyfikacji, z prawej strony jakąś roślinność z fragmentem pnia stojącego drzewa przysłoniętego wraz całą górą obrazu baldachimem kolorowych dekoracji. podpartych słupami stojącymi wzdłuż drogi. Droga zamknięta jest od przodu metalowymi płótkami, z zawieszoną taśmą, z napisem policja. Sam obraz jest dobrze namalowany, dobrze skomponowany, utrzymany w brązowo czerwonej gamie, Dla odbiorcy przedstawia niezidentyfikowaną tajemniczą sytuację, tragiczne

wydarzenie lub niebezpieczeństwo, obraz skupia uwagę poprzez dopracowanie formalne, ale znaczeń może być wiele, a interpretacje różne, co recenzujący uważa za walor tego obrazu. Kolejny obraz olejny na płótnie *Google Vatican* w formacie 100 x 140 z 2019 roku przedstawia kadr wyjęty z historii przeglądania przybliżającego stolicę apostolską i dotyczy przemian cywilizacyjnych oraz różnych implikacji związanych z tym zjawiskiem. Jednak w przekonaniu recenzującego interesujący temat został przedstawiony w mało ciekawej, ilustrującej formie, która nie zachęca do wnikania w treść obrazu. Natomiast obraz *Bóg nieruchomości* o wymiarach 130 x 150 cm. wykonany w technice olejnej z 2016 roku, jest subiektywnym zestawem przetworzonych fragmentów architektury współczesnego Poznania, zlepionych w jedną abstrakcyjną strukturę o ciekawej żywej kolorystyce i różnorodności form. Problematyka dotycząca obrazu jest opisywana w tekście pracy pisemnej, ale trudno odnieść opis do obrazu, na którym tego nie widać. Skłania to do stwierdzenia, że jest tylko opisem inspiracji do namalowania ciekawego, energetycznego dzieła. Kolejne prace dwa rysunki tuszem na papierze, przedstawiające; ikonostas we wnętrzu nieużytkowanej cerkwi w Bieszczadach oraz niszczącą, zapadającą się, nie mającą szans na uratowanie cerkiew, są wykonane z wycuciem nastroju i wskazują na dużą biegłość rysunkową. Z kolei Autor przedstawił dwa obrazy olejne, na płótnie, o formatach 110 x 130 cm., powstałe w 2017 roku: *Świątynia – Muzeum i Świątynia - Spęd.* Pierwsze płótno przedstawia wnętrze Synagogi Tempel na Kazimierzu w Krakowie, czynnej sporadycznie jako świątynia, służy ona w większości jako obiekt muzealny do zwiedzania. Obraz jest niemal czarno biały, namalowany z fotograficzną dokładnością, Drugie płótno przedstawiające współczesne wnętrze galerii handlowej w okresie przedświątecznym, namalowane jest w jaskrawej kolorystyce wywodzącej się z popartu, z mnogością migotliwych świateł i komiksowymi postaciami niosącymi zakupy oraz manekinami w kolorowych ubraniach. Zestawienie tych dwóch obrazów: opustoszałej z powodu zagłady narodu żydowskiego świątyni pełniącej funkcję muzealną, ze współczesną świątynią konsumpcjonizmu dekonstruuje sensy związane z sacrum. W cyklu malarstwa olejnego na płótnie *Ciągłość dekonstrukcji* z lat 2018-2020 przedstawiającym w intencji autora procesy w trwaniu pod postacią wglądu: w mrowisko *Ciągłość (de)konstrukcji 1.*, w szczątki dawnej ceramiki *Ciągłość dekonstrukcji Veracruz*, *Ciągłość dekonstrukcji 3*, *Ciągłość (de)konstrukcji II*, w dziko zarastający prywatny teren za metalowym płótnem *Ciągłość (de)konstrukcji 2*. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj obraz *Ciągłość (de)konstrukcji 2* przedstawiający namalowaną, przysłoniętą, metalową, drucianą, siatką rozrastającą się roślinność wypełniającą całą powierzchnię płótna, Obraz jest namalowany w stonowanych kolorach, ale wyczuwa się potencjał rozrastającej się roślinności. Drugim obrazem zasługującym na uwagę jest *Ciągłość (de)konstrukcji 1*, praca przedstawiająca w powiększeniu rój mrówek. Obraz olejny jest przecież ze swojej natury utworem statycznym, ale czuje się nim ruch mrówek, pracujących wytrwale i dynamicznie. Obraz ten ma tę zaletę, że jego dynamika i energia jest umiejętnie wydobyta wypracowanymi przez Autora środkami malarskimi. Zestaw 6 prac olejnych na płótnie o formatach 40 x 50 cm z 2020 roku, z tytułami: *Niebieski, Brązowy, Zielony, Biały, Żółty, Czerwony* oraz tryptyk *Kolory* przedstawia na kolejnych płótnach bryły minerałów służących obecnie lub w przeszłości do wyrabiania pigmentów wchodzących w skład farb używanych w malarstwie. Wizerunki brył mineralnych podstawowego surowca do wyrobu farb, namalowane na płótnie w technice olejnej skłaniają do analitycznych refleksji. Obrazy są namalowane z wycuciem materii i koloru i wraz 6 pracami czarno białymi na

papierze, w. technikach mieszanych w formacie 46 x 68 cm. z lat 2020- 2021 o tytułach *Gips*, *Piryt*, *Helmacyt Kalcyt*, *Bismut*, *Chalkopiryt* oraz tryptykiem *Kamienie* tworzą zbiór ciekawych prac o charakterze analitycznym. Natomiast obraz olejny *Historia świata w kamieniu* o wymiarach 120 x 80 z 2021 roku jest obrazem syntetycznym, nawiązującym do martwej natury w malarstwie barokowym, ale na wskroś współczesnym, z wpływem oglądu fotograficznego rzeczywistości przetransponowanego przez autora przy pomocy wypracowanego indywidualnego warsztatu malarskiego. Obraz przedstawia kamienie, umownie określane w ten sposób bryły minerałów, skały koralowej i fragmentu okrągłej cegły ułożone w centralnej części obrazu na brązowym tle, na bryły operuje światło wydobywając ich iskrzącą materię. Obraz ma w sobie uwodzącą wewnętrzną energię, skupia na sobie uwagę. Powstał nasycony znaczeniami symbol. Recenzujący w swojej, zapewne subiektywnej ocenie, w całym zestawie prac składających się na pracę doktorską, przy docenieniu rezultatów jej całości, najwyżej ocenia dwa obrazy: *Piorun nie uderza dwa razy w to samo miejsce* z 2017 roku przedstawiający płonący drewniany kościół i opisany powyżej obraz *Historia świata w kamieniu* z 2021 roku. Powodem takiej oceny jest przekonanie, że wyżej wymienione obrazy poprzez syntetyczną, zwartą formę zapadają w pamięć, a ponieważ niosą dużo treści można do nich wracać w pamięci i ciągle odkrywać nowe znaczenia, Myślę, że jest to ważne w obecnych czasach przynoszących migotliwy przepływ, napędzany nowymi technologiami, atakujący nas mnóstwem różnego rodzaju chaotycznych obrazów.

Konkluzja

Po wnikliwym przeanalizowaniu i ocenie dorobku artystycznego oraz pracy doktorskiej pana magistra Adama Gillerta pt. *Ciągłość (de)konstrukcji*, pracy przygotowanej pod opieką promotorską prof. zw. Jacka Strzeleckiego i promotora pomocniczego dr hab. Joanny Marcinkowskiej z pełnym przekonaniem stwierdzam, że wspomniana praca stanowi oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne oraz potwierdza umiejętność prowadzenia przez wyżej wymienionego Kandydata samodzielnej pracy artystycznej oraz że jest On obiecującym artystą oraz pedagogiem. Uważam również, że przedstawiona przez pana Adama Gillerta praca doktorska spełnia wymagania Art.13 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. z późniejszymi zmianami w zakresie przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim. Wnoszę niniejszym o nadanie panu magistrowi Adamowi Gillertowi stopnia doktora w zakresie sztuki, w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej: sztuki piękne.

Andrzej Maciej Łubowski